

Sveučilište u Zagrebu, Fakultet elektrotehnike i računarstva

OpenGL / WebGL

Marko Čupić

Zagreb, 11. travnja 2019.

OpenGL / WebGL

- Tehnologija koja omogućava prikaz trodimenzijskih scena učinkovitom uporabom grafičkih kartica
- OpenGL – namijenjen razvoju nativnih aplikacija
- WebGL – podskup OpenGL-a koji se može izravno koristiti u Web-pregledniku za renderiranje 3D-scena

OpenGL / WebGL

- OpenGL
 - v 1.0: 1992.
 - Modeliran kao stroj stanja (koncept “trenutne matrice”, “trenutne boje”, ...) uz *fixed-function pipeline*
 - v 2.0: 2004., uvođenje podrške za izravan rad sa sjenčarima (vrhova, fragmenata)
 - GLSL (OpenGL Shading Language): jezik za pisanje programa za sjenčare
 - v 4.6: 2017. (trenutno posljednja verzija)

OpenGL / WebGL

- WebGL
 - v 1.0: temeljen na OpenGL ES 2.0, koristi canvas-element u HTML-u, pristupa mu se kroz DOM preko JavaScripta
 - v 2.0: temeljen na OpenGL ES 3.0
 - Ne treba ništa instalirati
 - Programi se pišu kroz JavaScript + GLSL
 - Izvode se izravno u pregledniku
 - Grafika se prikazuje u okviru web-stranice
 - Mogućnostima jednostavniji od punog OpenGL-a

Koordinatni sustavi

- Pri radu s OpenGL-om razlikujemo nekoliko koordinatnih sustava
 - Koordinatni sustav objekta: lokalni koordinatni sustav u kojem je modeliran objekt (npr. kućica)
 - Npr. Ugao kućice je u ishodištu koordinatnog sustava, duljina uzduž osi x je 1, uzduž osi y je 2, visina kućice je 1 u smjeru pozitivne osi z, vrata su u ravnini $x=1$, krovnište je trokutasto visine još 0.5, ukošeno uz dulju stranu kućice

Koordinatni sustavi

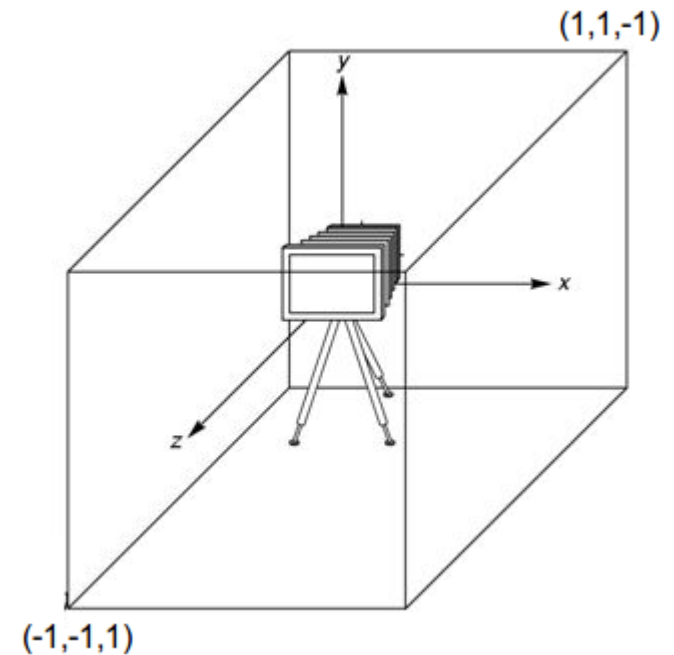
- Pri radu s OpenGL-om razlikujemo nekoliko koordinatnih sustava
 - **Koordinatni sustav scene**: odgovara modeliranom svijetu
 - više primjeraka istog objekta može u scenu biti postavljeno na različita mjesta
 - Npr. Jedna kućica je po y-osi skalirana s 2 i translatairana na lokaciju (0,10,0), druga je zarotirana oko osi z i translatairana na lokaciju (-10,0,0), treća je ...
 - **Matrica modela (Model)** koordinate iz sustava objekta preslikava u sustav scene

Koordinatni sustavi

- Pri radu s OpenGL-om razlikujemo nekoliko koordinatnih sustava
 - **Koordinatni sustav kamere**: da bismo dobili prikaz slike, u scenu postavljamo kameru
 - Zanima nas koje koordinate gledano iz koordinatnog sustava kamere imaju objekti
 - Kamera “hvata” jedan dio prostora: volumen pogleda
 - Objekti izvan volumena pogleda se ne prikazuju
 - Preslikavanje iz KS svijeta u KS kamere obavlja **matrica pogleda (View)**

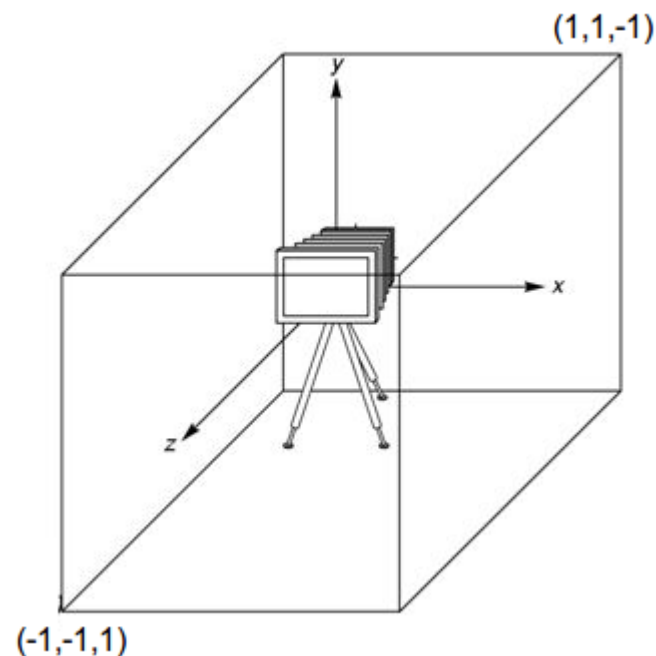
Koordinatni sustavi

- Početno stanje
 - Bez ikakvog podešavanja, kamera je početno postavljena u ishodište koordinatnog sustava scene $(0,0,0)$, “lijevo” gleda uzduž $+x$ -osi, “gore” gleda uzduž $+y$ -osi a kamera je usmjerena prema $-z$ -osi
 - Volumen pogleda je kubus $(-1$ do $+1)$ uzduž sve tri osi

Početni volumen pogleda

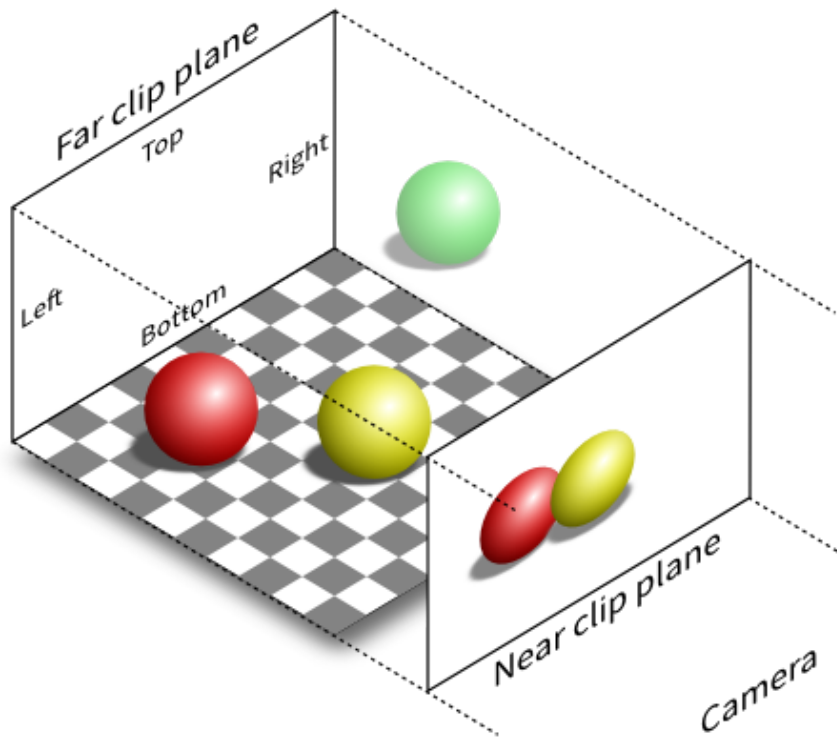
- Početno stanje
 - Točka $(0.0, 0.0, -0.5)$ u koordinatnom sustavu svijeta ima koordinate $(0.0, 0.0, 0.5)$ u početnom koordinatnom sustavu kamere
 - Sve točke koje su izvan ovog volumena pogleda se odsijecaju (engl. *clipping*)

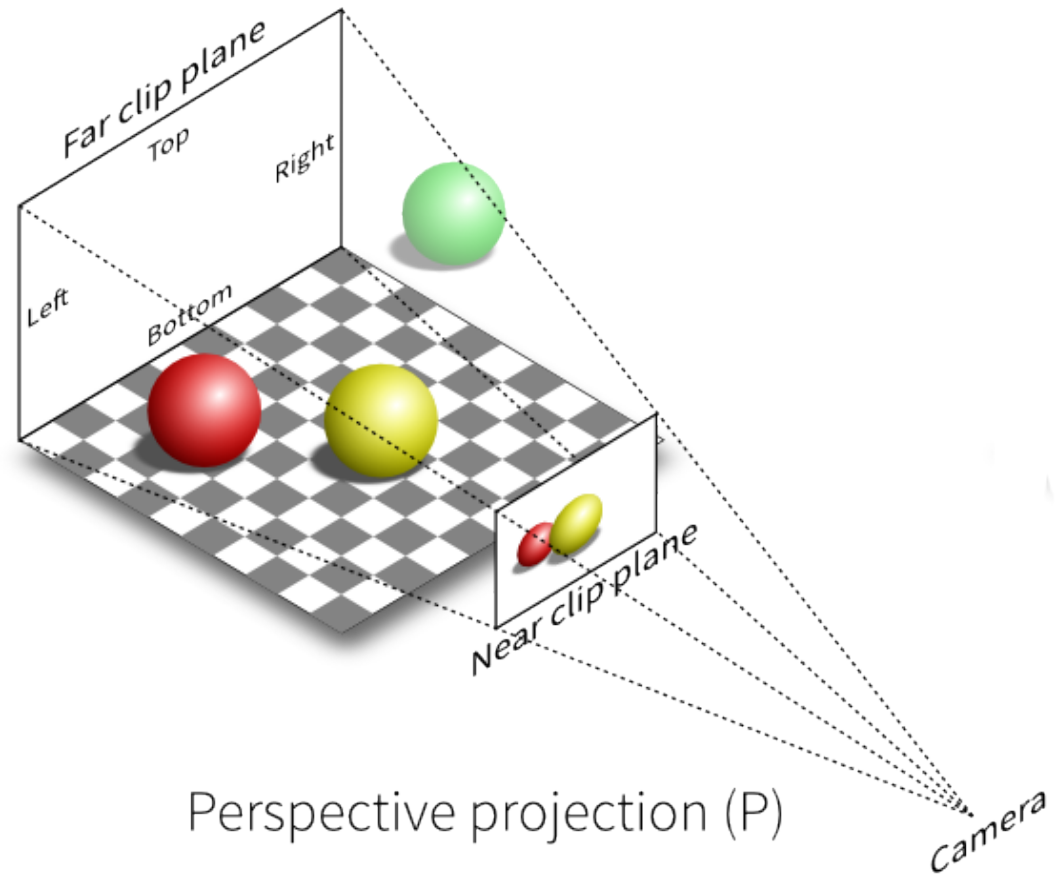
Nastanak slike

- OpenGL sliku stvara tako da točke projicira na ravninu $z=-1$ (to je “bliža ravnina”) gledano u KS scene uz početne postavke
 - Konceptualno, samo “zaboravimo” z-koordinatu točke iz (x,y,z)
- Potom se ta slika (sjetite se: raspon x i y je -1 do 1) treba pozicionirati na površinu prozora
 - U koje se kvadratno područje to smješta određuje viewport-transformacija

Volumen pogleda / projekcije

Orthographic projection (O)

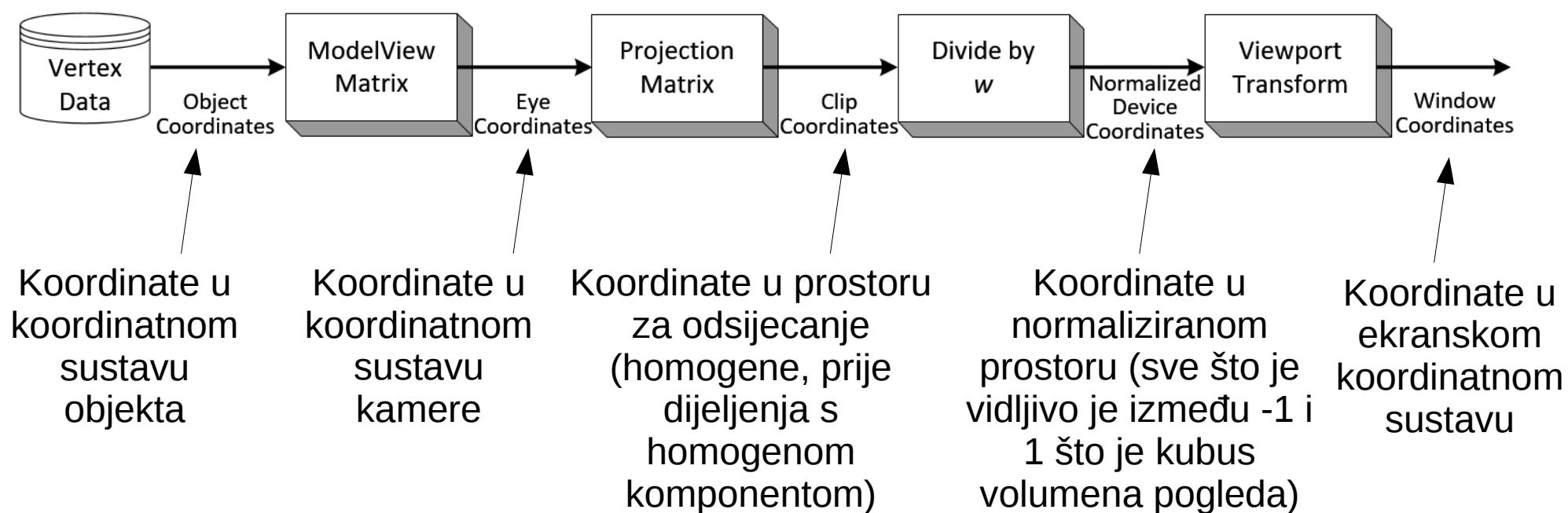
Perspective projection (P)

Početni volumen pogleda (nastavak)

- Volumen pogleda, između ostaloga, je određen bližom ravninom (*near-plane*) i daljom ravninom (*far-plane*)
- Uz početno stanje kamere i smjer gledanja:
 - bliža ravnina udaljena je za 1 od kamere (u KS scene to je ravnina $z=-1$)
 - dalja ravnina udaljena je za -1 od kamere (u KS scene to je ravnina $z=1$)
 - Ovime se dogodi “čudna” inverzija (vratit ćemo se na ovo u primjeru 1b)

Operacije: rekapitulacija

- Slika u nastavku prikazuje tok vrhova od objekta do ekrana
 - model*view matrica prikazana je kao jedna transformacija jer je tako OpenGL fiksne strukture vidi

Grafičko korisničko sučelje

- Dio operacijskog sustava zadužen za rad s grafičkim korisničkim sučeljem temeljen je na događajima
 - Kad korisnik pomakne ili klikne mišem: generira se događaj
 - Kada korisnik pritisne ili otpusti tipku na tipkovnici: generira se događaj
 - Kad korisnik promijeni veličinu prozora: generira se događaj
- Događaji se ubacuju u red događaja programa

Grafičko korisničko sučelje

- Programi na najnižoj razini apstrakcije izravno rade s redom događaja
 - `While`-petlja koja vadi opisnik događaja po opisnik događaja i tipično u ogromnoj `if-elseif-elseif-...` strukturi ili naredbi `switch` obrađuju taj događaj
- Modernije biblioteke omogućavaju rad na višoj razini apstrakcije
 - omogućavaju korisniku da za pojedine vrste događaja registriraju promatrače
 - Sjede u `while`-petlji te pozivaju registriranog promatrača
 - Sjetite se Java/Swinga: `MouseListener`, ...`Listener`

Grafičko korisničko sučelje

- U primjerima koji slijede koristimo GLUT
 - Omogućava stvaranje i upravljanje prozorom u kojem ćemo crtati grafiku
 - Implementira while-petlju za dostavu događaja (funkcija `glutMainLoop()`)
 - Omogućava registraciju promatrača (u C-u smo pa su to funkcije, predajemo pokazivače na funkcije)
 - `glutReshapeFunc(pokazivač_na_funkciju)`
 - `glutDisplayFunc(pokazivač_na_funkciju)`
 - `glutMouseFunc(pokazivač_na_funkciju)`
 - `glutKeyboardFunc(pokazivač_na_funkciju)`
 - Svaka funkcija mora biti propisane signature: dokumentacija!

Prvi program

- primjer1.c
 - Obratiti pažnju na strukturu programa!
 - `glutInitDisplayMode(GLUT_SINGLE | GLUT_RGB)`
 - Metodu `init()`
 - Metodu `myDisplay()`
 - Ne zaboraviti `glFlush()`
 - Metodu `myReshape()`
 - Metodom `glBegin` bira se vrsta primitiva, potom se s `glVertex3f` šalju koordinate vrhova (u trenutku slanja hvata se i veže i trenutna boja za taj vrh), metodom `glEnd` završavamo definiranje objekata

Prvi program

- primjer1.c

- Bez uporabe dvostrukog spremnika:

```
glutInitDisplayMode(GLUT_SINGLE | ...);
```

metoda `myDisplay()` uobičajeno ima sljedeću organizaciju

```
glClear(...)
```

```
// podesi modelview matricu...
```

```
// npr. gluLookAt(eye, lookAt, viewUp)
```

```
// crtaj
```

```
glBegin(...) ... glEnd();
```

```
// naloži da se buferirane naredbe pošalju na izvođenje
```

```
glFlush();
```

Prvi program

- primjer1.c

- Uz uporabu dvostrukog spremnika:

```
glutInitDisplayMode(GLUT_DOUBLE | ...);
```

metoda `myDisplay()` uobičajeno ima sljedeću organizaciju

```
glClear(...)
```

```
// podesi modelview matricu...
```

```
// npr. gluLookAt(eye, lookAt, viewUp)
```

```
// crtaj
```

```
glBegin(...) ... glEnd();
```

```
// naloži prikazivanje upravo nacrtanog spremnika
```

```
glutSwapBuffers();
```

Prvi program: modifikacija

- primjer1b.c
 - Crtamo dva trokuta
 - Što bi trebalo biti prikazano uz početne postavke OpenGL-a?
 - Je li slika u skladu s očekivanjem?

```
glBegin(GL_TRIANGLES);
```

```
// Prvi trokut:
```

```
glColor3f(1.0f, 0.0f, 0.0f);
```

```
glVertex3f(-0.9f, -0.9f, -0.9f);
```

```
glVertex3f( 0.9f, -0.9f, -0.9f);
```

```
glVertex3f( 0.0f,  0.9f,  0.9f);
```

```
// Drugi trokut:
```

```
glColor3f(0.0f, 1.0f, 0.0f);
```

```
glVertex3f(-0.9f,  0.9f, -0.9f);
```

```
glVertex3f( 0.9f,  0.9f, -0.9f);
```

```
glVertex3f( 0.0f, -0.9f,  0.9f);
```

```
glEnd();
```

Uporaba z-spremnika

- primjer2.c
 - Možemo tražiti OpenGL da za svaki slikovni element koji “spljošti” **na bližu ravninu**, zapamti koliko je bio udaljen od te ravnine, te da ne dozvoli upisivanje boje tog slikovnog elementa ako je već bio upisan slikovni element koji je bio **bliži**
 - `GlutInitDisplayMode(... | GLUT_DEPTH);`
 - Omogućiti uporabu z-spremnika:
`glEnable(GL_DEPTH_TEST);`
 - Prije crtanja nove slike obrisati i z-spremnik:
`glClear(... | GL_DEPTH_BUFFER_BIT);`

Projekcije

- Ako nam pretpostavljeni volumen pogleda nije odgovarajući, možemo napraviti vlastitu **projekcijsku matricu** koja željeni volumen pogleda transformira u $(-1,1)$ po (x,y,z)
- Uobičajeno:
 - Ortografska projekcija
 - Perspektivna projekcija

Projekcije

- Ortografska projekcija

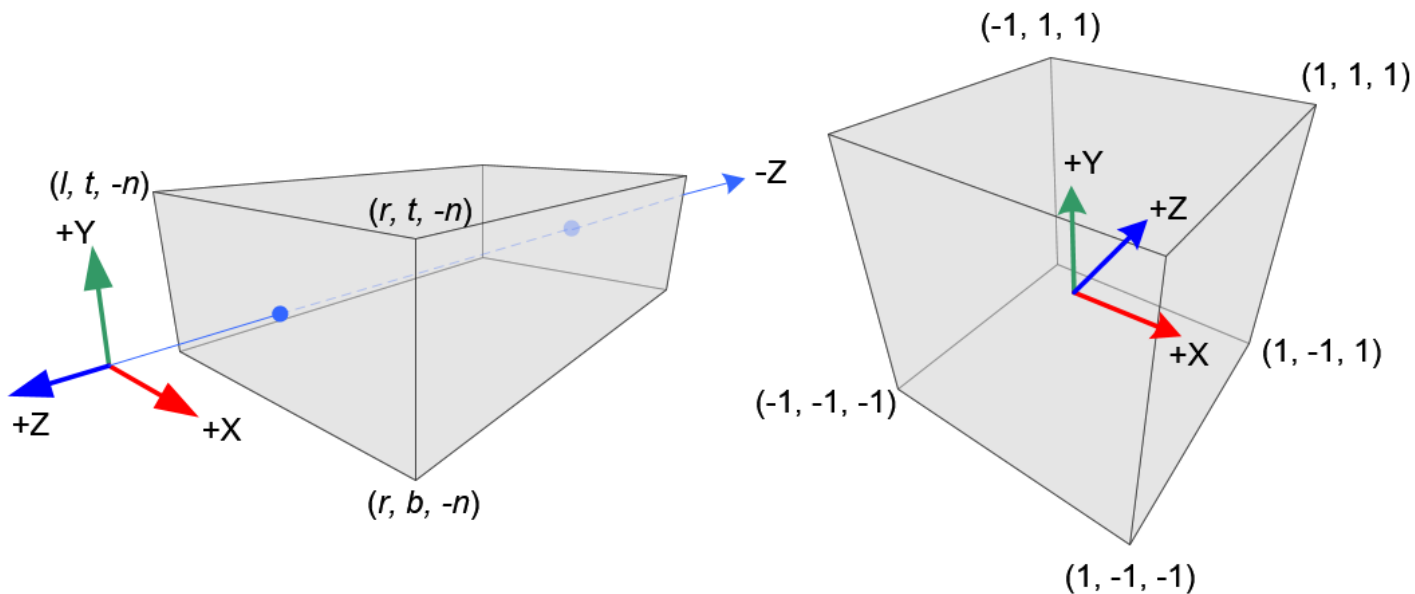
- Raspon (l,r) svodi na (-1,1)

- Raspon (b,t) svodi na (-1,1)

- Raspon (-n,-f) svodi na (-1,1)

- `glOrtho(left, right, bottom, top, near, far);`

*Stvara matricu i trenutnu matricu
množi njome te to postavlja kao
trenutnu matricu*

Projekcije

- Perspektivna projekcija

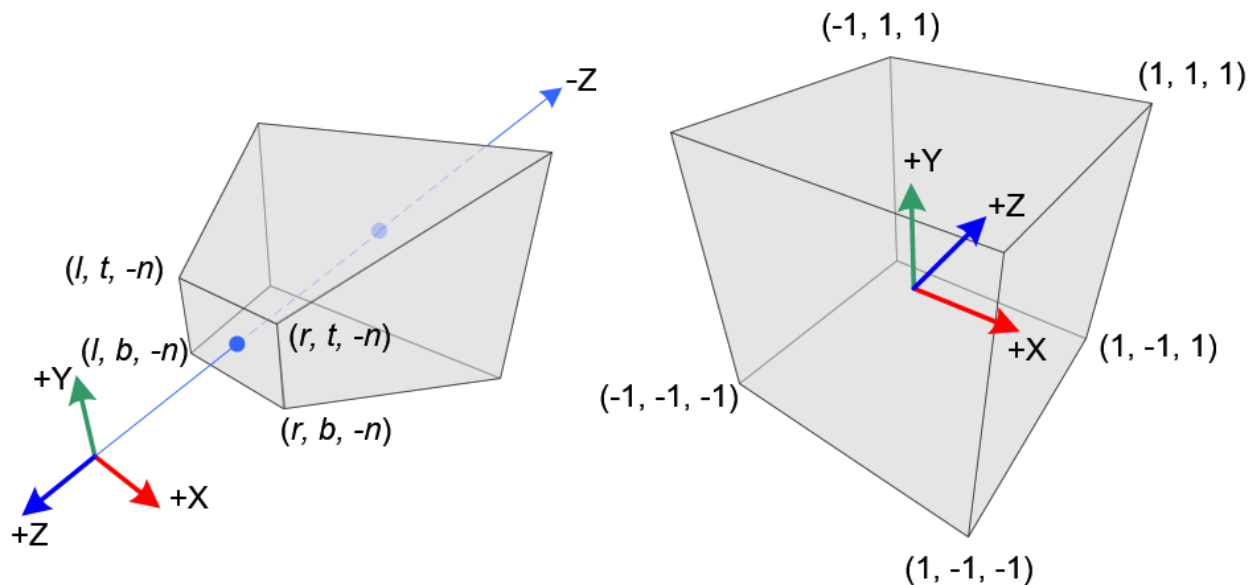
- Raspon (l,r) svodi na (-1,1)

- Raspon (b,t) svodi na (-1,1)

- Raspon (-n,-f) svodi na (-1,1)

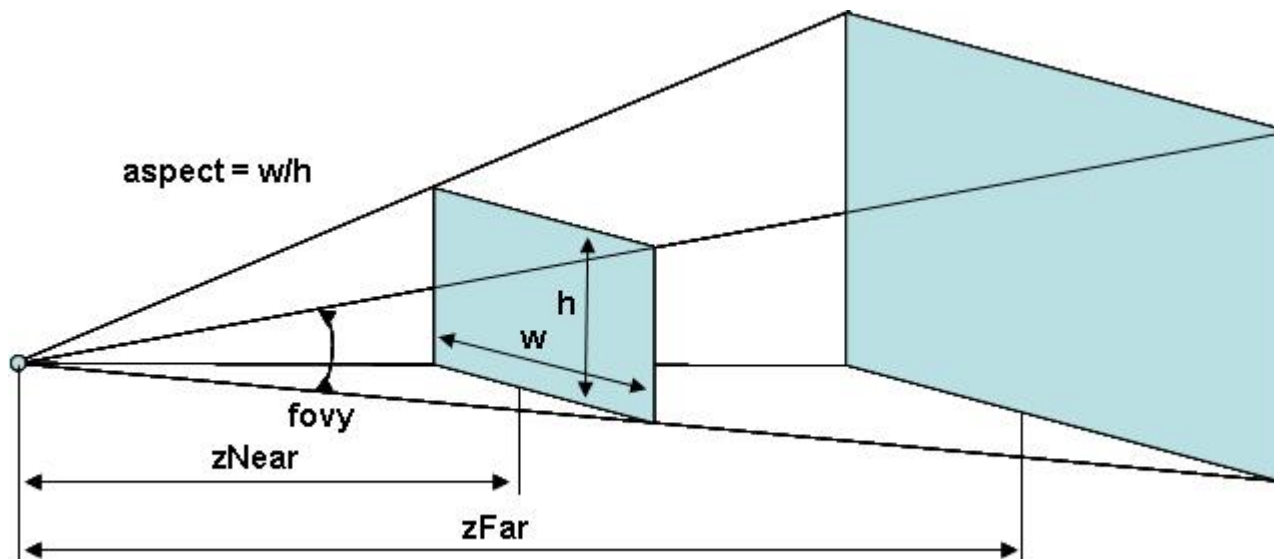
- `glFrustum(left, right, bottom, top, near, far);`

*Stvara matricu i trenutnu matricu
množi njome te to postavlja kao
trenutnu matricu*

Projekcije

- Perspektivna projekcija: zgodnija metoda koja na temelju drugog skupa parametara radi isto:
 - Korisnik zadaje kut “vidnog polja” uzduž y-osi (u stupnjevima), omjer širine i visine slike, te udaljenosti ravnina
 - `gluPerspective(fovy, aspect, zNear, zFar);`

Projekcije

- Matrice perspektivne projekcije zadajemo kada smo u modu za podešavanje projekcijske matrice
- Naredba trenutnu projekcijsku matricu množi matricom koju oformi naredba i to postavlja kao novu trenutnu projekcijsku matricu

```
glMatrixMode(GL_PROJECTION);  
glLoadIdentity();  
glOrtho(-1.0, 1.0, -1.0, 1.0, 1.0, -1.0);
```

Transformacije pogleda

- Obavljaju se u modu za podešavanje matrice *ModelView*
- Naredbe trenutnu MV matricu množe matricom koju oforme naredbe i to postavljaju kao novu trenutnu MV matricu

```
glMatrixMode(GL_MODELVIEW);  
glLoadIdentity();  
glTranslated(2.0, 0.0, 0.0);  
GlScaled(1.5, 2, 1)
```

- Zbog opisanog načina modificiranja MV matrice, posljednje zadana naredba prva djeluje na točke objekta, ...!

Transformacije pogleda

- Preračunavanje koordinata objekata iz sustava scene u sustavu kamere možemo raditi sami
 - Promotrimo početno stanje kamere te objekt čiji je vrh u sustavu scene $(3,1,-1)$
 - U sustavu kamere njegove su koordinate $(3,1,1)$
 - Ako kameru pomaknemo udesno (po osi x) na $x=1$
 - U sustavu kamere vrh će sada imati koordinate $(2,1,1)$
 - Translacijom kamere udesno (za $dx=1$) dobili smo isti efekt kao da smo objekte u sceni pomaknuli ulijevo (za $dx=-1$), bez translacije kamere
 - Primijetite: ta translacija kameru vraća u ishodište!

Transformacije pogleda

- Preračunavanje koordinata objekata iz sustava scene u sustavu kamere možemo raditi sami
 - Promotrimo početno stanje kamere te objekt čiji je vrh u sustavu scene $(3,1,-1)$
 - U sustavu kamere njegove su koordinate $(3,1,1)$
 - Ako kameru zarotiramo u smjeru $x \rightarrow z$ za 90°
 - U sustavu kamere vrh će sada imati koordinate $(1,1,3)$
 - Rotacijom kamere za 90° dobili smo isti efekt kao da smo objekte u sceni zarotirali za -90°
 - Primijetite: ta rotacija kameru vraća u početni smjer gledanja!

Transformacije pogleda

- Stoga, da bismo našli matricu kojom treba pomnožiti koordinate vrhova objekata dane u koordinatnom sustavu scene kako bismo dobili koordinate vrhova objekata u koordinatnom sustavu kamere:
 - Trebamo pronaći matricu koja kameru vraća natrag u početno stanje!

Transformacije pogleda

- Za preračunavanje koordinata u sustavu kamere umjesto da sami računamo matricu, zgodno je osloniti se na metodu `gluLookAt(eye, lookAt, viewUp)`
 - `eye`: (x,y,z) koordinate gdje je kamera (očičšte)
 - `lookAt`: (x,y,z) koordinate točke u koju je pogled usmjeren (gledište)
 - `viewUp`: (x,y,z) vektor koji pokazuje “prema gore” za sliku koja će nastati, i on pomaže da se odredi stvarni vektor koji će odgovarati y-osi

Transformacije pogleda

- Za preračunavanje koordinata u sustavu kamere umjesto da sami računamo matricu, zgodno je osloniti se na metodu `gluLookAt(eye, lookAt, viewUp)`

$$\vec{z} = \text{lookAt} - \text{eye}$$

$$\vec{x} = \vec{z} \times \text{viewUp}$$

$$\vec{y} = \vec{x} \times \vec{z}$$

Transformacije pogleda

- OpenGL ne razlikuje matrice modela od matrice pogleda već koristi zajedničku ModelView matricu koja je $V \cdot M$
- Stoga ako crtamo više objekata, program strukturiramo tako da kao trenutnu matricu postavi matricu pogleda (V) i potom za svaki objekt:
 - Na stog pohrani kopiju trenutne matrice (što je V)
 - Trenutnu matricu modificira (množenjem s M)
 - Pošalje objekt na crtanje (efektivno koristi $V \cdot M$)
 - Sa stoga restaurira pohranjenu matricu (V)

Transformacije pogleda

```
glMatrixMode(GL_MODELVIEW);  
glLoadIdentity();  
gluLookAt(eyex, eyey, eyez, 0.0, 0.0, 0.0, 0.0, 1.0, 0.0);
```

Trenutna matrica = V

```
// crtanje objekta 1  
glPushMatrix();  
glTranslated / glScaled / glRotated <= odgovara matrici M  
glBegin(...); ... glEnd();  
glPopMatrix();
```

Trenutna matrica = VM

Trenutna matrica = V

```
// crtanje objekta 2  
glPushMatrix();  
glTranslated / glScaled / glRotated <= odgovara matrici M  
glBegin(...); ... glEnd();  
glPopMatrix();
```

Trenutna matrica = VM

Trenutna matrica = V

Vizualizacija 3D objekata: labosi

- Koristite OpenGL podešen tako da renderira 2D grafiku
 - Matrica modelview:
`loadIdentity();`
 - Matrica projekcije:
`glOrtho(-w/2, w/2, -h/2, h/2, -1, 1)`
 - Viewport-transformacija:
`glViewport(0, 0, w, h);`
- Možete koristiti `glVertex2d(x, y)` ili čak `glVertex2i(x, y)` za slanje vrhova

Vizualizacija 3D objekata: labosi

- Potom ćete samostalno iz datoteke učitavati objekte te informacije o očištu i gledištu, samostalno odrediti matrice transformacije pogleda i projekcije, svaki vrh njima izmnožiti, podijeliti s homogenom komponentom i dobivene 2D-koordinate izravno slati OpenGL-u na crtanje

Vizualizacija 3D objekata: labosi

- LAB5:
 - Predlažem konstrukciju matrice transformacije pogleda preko viewUp vektora
 - Ravnina projekcije je okomita na pravac očiste-gledište
 - Slika nastaje u toj ravnini projekcije
 - Ishodište 2D-koordinatnog sustava podudara se s probodištem pravca očiste-gledište i ravnine projekcije
 - Ovisno o dimenzijama učitanoog objekta, ili ćete objekt morati naskalirati uniformno, ili projiciranu sliku

Transf. pogleda i projekcija

- primjer3.c

- Želimo z-spremnik, i želimo gledati na (-1,1)-kubus, ali tako da nam je near-plane na $z=1$ a far-plane na $z=-1$ (gledano u KS svijeta)

- `gluLookAt(0, 0, 2, 0, 0, 0, 0, 1, 0)`

- `glOrtho(-1, 1, -1, 1, 1, 3)`

- primjer3b.c

- Idemo trokute pogledati malo ukoso

- `gluLookAt(2, 0, 2, 0, 0, 0, 0, 1, 0)`

- `glOrtho(-1, 1, -1, 1, 1, 8)`

Direktno pozivanje myDisplay

- U programima ne želimo direktno pozivati `myDisplay`
- Dobra organizacija programa je sljedeća:
 - Program u podatkovnim strukturama pamti stanje svijeta (gdje se nalazi koji objekt, gdje je kamera i slično)
 - Pod utjecajem korisnika (ili vremena), radi se promjena podataka i poziva `glutPostRedisplay()` ;
 - Ta će naredba javiti glutu da slika više nije ispravna i da što prije treba ponovno pokrenuti postupak crtanja
 - Glut će dalje pozvati našeg registriranog promatrača

Uporaba z-spremnika

- primjer4.c
 - Mijenjamo položaj kamere kroz vrijeme tako da orbitira oko ishodišta u xz-ravnini i lagano ide gore-dolje
 - Koristimo `gluLookAt(ex,ey,ez, 0,0,0, 0,1,0)` pri čemu kut linearno raste s vremenom (koeficijent d) te:

$$e_z = 3 \cdot \cos(d \cdot t)$$

$$e_x = 3 \cdot \sin(d \cdot t)$$

$$e_y = 1 \cdot \sin(8 \cdot d \cdot t)$$

Uporaba sjenčara uz WebGL

- Umjesto cjevovoda fiksirane strukture, omogućava puno fleksibilniji rad
 - Više se ne koristi koncept trenutnih matrica; sami moramo definirati matrice koje ćemo koristiti te napisati program koji ih primjenjuje
 - Vrhovi se šalju u sjenčar vrhova koji ih efektivno priprema za 2D prikaz
 - Potom se radi odsijecanje i po potrebi izračun novih vrhova koji su svi u vidljivom dijelu
 - Radi se viewport-transformacija čime se dobivaju koordinate vrhova na ekranu
 - Radi se rasterizacija: svaki slikovni element se šalje u sjenčar fragmenata koji za njega mora odrediti konačnu boju

Uporaba sjenčara uz WebGL

- Umjesto cjevovoda fiksirane strukture, omogućava puno fleksibilniji rad
 - Za svaki primitiv koji pošaljemo na crtanje, najprije se vrhovi pošalju u sjenčar vrhova
 - Tamo vrhove možemo transformirati kako god želimo
 - Uobičajeno odradimo množenje $PVM * vrh$
 - Ovaj sjenčar treba vratiti koordinate vrha u prostoru odsijecanja (to su homogene koordinate koje nakon dijeljenja s homogenom komponentom prelaze u raspon $(-1,1)$ za točke koje su u volumenu pogleda (NDC))
 - Vrhovi koji bi ispali iz volumena pogleda se odsijecaju i rekonstruira se vidljivi dio

Hint: radit ćete algoritme odsijecanja poput Cohen Sutherlanda, Cyrus Becka, ...

Uporaba sjenčara uz WebGL

- Umjesto cjevovoda fiksirane strukture, omogućava puno fleksibilniji rad
 - Jednom kada su utvrđeni/modificirani vrhovi koji su u volumenu pogleda (raspon -1 do 1), koordinate se množe s viewport-transformacijom koja ih preslikava u konačne koordinate slikovnih elemenata na zaslonu (prozoru/slici/...); te su koordinate u ekranskom koordinatnom sustavu

Uporaba sjenčara uz WebGL

- Umjesto cjevovoda fiksirane strukture, omogućava puno fleksibilniji rad
 - Sada, nakon što su utvrđene koordinate vrhova u ekranskom koordinatnom sustavu, radi se rasterizacija
 - Za liniju: računaju se svi slikovni elementi koji čine liniju
 - Za trokut: računaju se svi slikovni elementi koji čine površinu trokuta
 - ...
 - Za svaki utvrđeni slikovni element jednom se pokreće sjenčar fragmenata
 - On treba utvrditi boju koja će biti dana tom elementu
- Hint: radili ste već Bresenhamov algoritam za linije; implementirali popunjavanje poligona, ...*

Sjenčar vrhova (vertex-shader)

- Program pisan jezikom GLSL (slično C-u)
- Može specificirati:
 - Nazive *atributa* koje prima za svaki vrh
 - Nazive *varijabli* koje prima “jednom” (vrijednosti ostaju iste su pri obradi svih vrhova; tzv. *Uniform-i*)
 - Uobičajeno koristimo za specificiranje matrica P i V
 - Definiira transformirane koordinate vrha zapisivanjem u “posebnu” varijablu `gl_Position`.
 - Može definirati dodatne *izlazne* attribute koje će slati dalje za uporabu u sjenčarima fragmenata

Sjenčar vrhova (vertex-shader)

- Primjer programa koji prima jedan atribut (koordinate vrha) i dva uniforma

```
attribute vec4 aVertexPosition;
```

```
uniform mat4 uModelViewMatrix;
```

```
uniform mat4 uProjectionMatrix;
```

```
void main() {
```

```
    gl_Position = uProjectionMatrix * uModelViewMatrix * aVertexPosition;
```

```
}
```

primijetite tipove podataka koji nam stoje na raspolaganju

Sjenčar fragmenata (fragment-shader)

- Definira boju kojom treba prikazati slikovni element (fragment) zapisivanjem u posebnu varijablu `gl_FragColor` (tipa `vec4`)
- U najjednostavnijem slučaju, sjenčar fragmenata može svim slikovnim elementima dodijeliti istu boju – primjer u nastavku

```
void main() {  
    gl_FragColor = vec4(1.0, 0.0, 0.0, 1.0); // RGBA  
}
```

Prevođenje programa

- Za uporabu, napisane kodove sjenčara vrhova i fragmenata potrebno je prevesti i polinkati u program koji se zatim može zadati grafičkoj kartici
 - Programski pozivamo prevodilac koji je dio WebGL specifikacije (`shaderCompile`, `linkProgram`)
- Pri prevođenju, svi atributi i uniformi koje smo definirali dobit će redne brojeve ulaza koji su potrebni pri daljnjem crtanju
 - Imamo naredbe `getAttributeLocation(program, ime)` i `getUniformLocation(program, ime)`

Specificiranje objekata

- Kad koristimo sjenčare, ne možemo više koristiti `glBegin / glEnd` za specificiranje primitiva
- Umjesto toga, koristimo spremnike koji čuvaju sve relevantne informacije
 - Metode: `createBuffer, bindBuffer, bufferData`
 - Primjerice:
 - sve vrhove spremamo u jedan spremnik
 - sve boje spremamo u drugi spremnik

Crtanje objekata

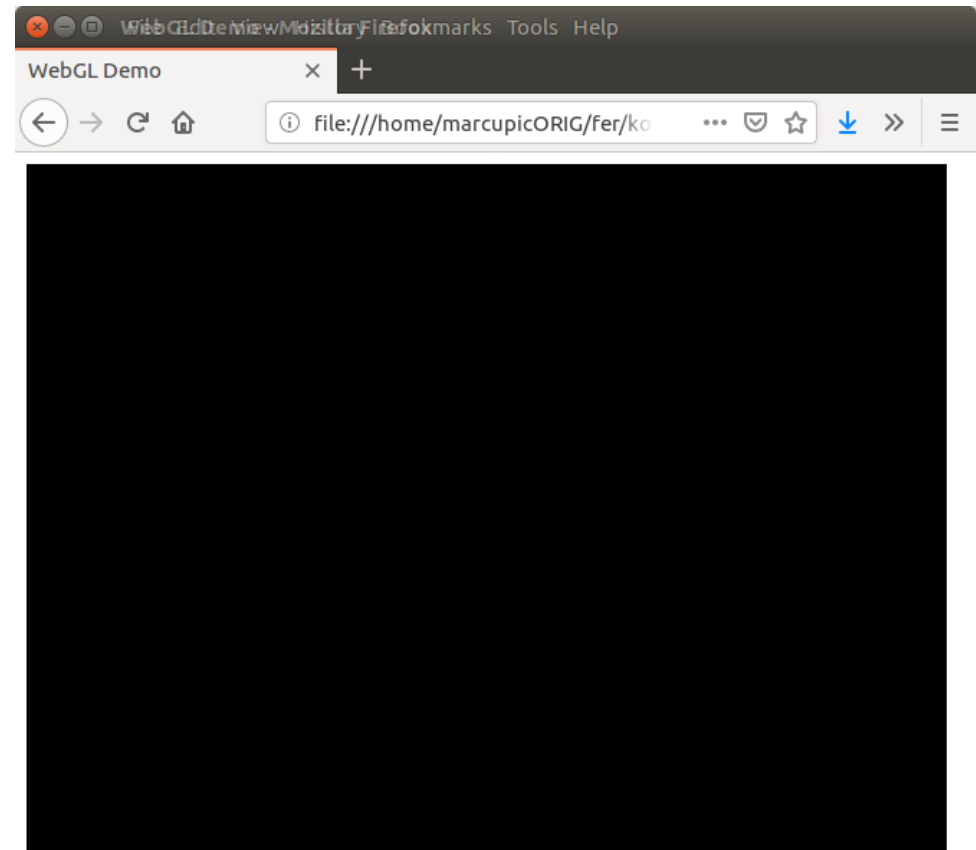
- Da bismo poslali objekt na crtanje, potrebno je:
 - Odabrati koji se prevedeni program koristi za crtanje (`useProgram`)
 - Za svaki od atributa sjenčara vrhova potrebno je omogućiti slanje podataka na taj ulaz (preko rednog broja; `enableVertexAttribArray`) te podesiti iz kojeg spremnika se podatci čitaju i šalju, te kako u spremniku organizirani (`bindBuffer + glVertexAttribPointer`)
 - Postaviti vrijednosti uniforma (`uniformMatrix4fv`)
 - Pokrenuti obradu primitiva (`drawArrays`)

Primjeri

- JavaScript nema ugrađenu podršku za rad s matricama
 - Treba koristiti neku gotovu biblioteku; koristimo `gl-matrix.js` sa stranice https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Web/API/WebGL_API/Tutorial
- `primjer1.html`: prazno platno
- `primjer2.html`: naš prvi trokut
- `primjer3.html`: naša dva trokuta, svaki svojom bojom

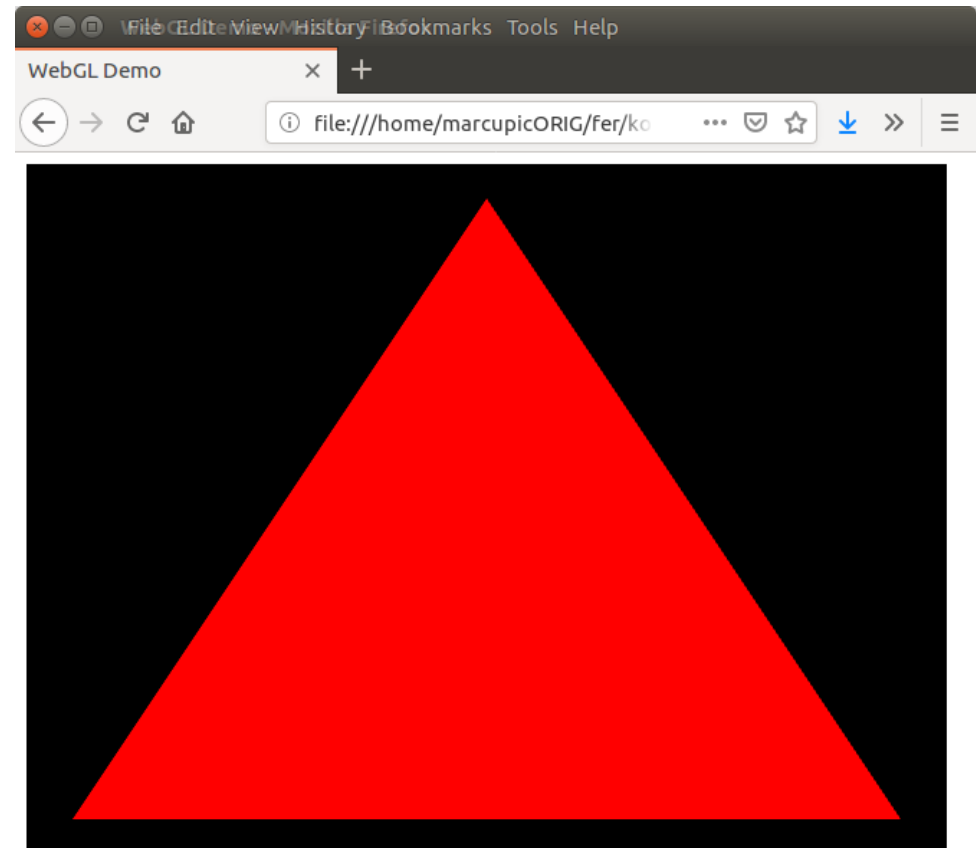
Primjeri

- primjer1.html: prazno platno

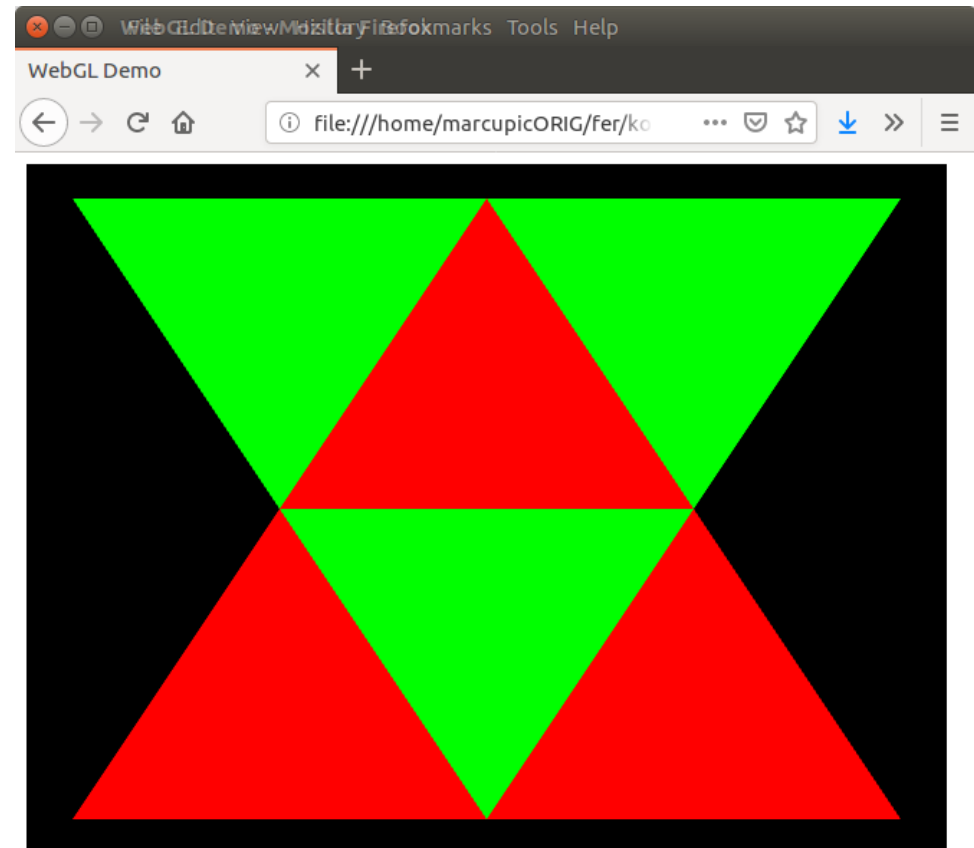
Primjeri

- primjer2.html: naš prvi trokut
 - Jedan spremnik za vrhove koji sadrži 3 vrha

Primjeri

- primjer3.html: naša dva trokuta, svaki svojom bojom
 - Dva spremnika
 - Sjenčar vrhova definira jednu izlaznu varijablu:
`varying lowp vec4 vColor`
 - Sjenčar fragmenata je definira kao ulaznu; OpenGL interpolira vrijednosti koje se tu pošalju iz vrhova

Primjeri

- Na stranicama IRG-a dostupni su i primjeri koje smo pripremili a koji ilustriraju uporabu sjenčara direktno iz OpenGL-a
 - Programi su pisani u C-u
 - Napravili smo i popratni dokument s uputom
- Primjeri u mnogim minilekcijama iz IRG-a rađeni su izravno u WebGL-u: možete ih pogledati